

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü

9 MİLLETLERARASI
TÜRK HALK
KÜLTÜRÜ KONGRESİ

GELENEK GÖRENEK VE
İNANÇLAR

AHRET KARDEŞLİĞİ GELENEĞİ VE TRAKYA BÖLGESİNİN BAZI YERLERİNDE EVLENME GELENEKLERİNE YANSIMALARI

Ayşe AKMAN¹

GİRİŞ

Akrabalık temelde soy, kan ya da evlilik yoluyla birbirine bağlı olan kimseleri kapsar (Güvenç 1994:242). Bu anlamda akraba sözcüğü; kan bağı, evlenme (hısımlık) veya duygusal olarak toplumun diğer bireylerinden ayrılan, sık dokunmuş ilişkiler ağı içerisinde karşılıklı yetki ve sorumluluklarla birbirine bağlı, ortak veya benzer sosyo-kültürel özelliklere sahip kişileri kapsamaktadır. Bu doğrultuda akrabaların birbirine karşı konumları ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sosyal organizasyon da “akrabalık” olarak adlandırılır. Akrabalık sistemleri toplumsal yapıyı örüntüleyen temel birimlerdir.

Toplumsal bir varlık olarak doğan insan, yaşadığı sürece içinde yer aldığı aile ve akrabalık ilişkileriyle yetinmemiş, farklı bağılıklar geliştirerek sosyal çevresini genişletmenin yollarını aramıştır. Bu aşamada akraba olmayan insanlarla daha farklı ve hatta daha önemli görülen bağılıklar da ortaya çıkabilmiştir. Arkadaşlık ve dostluk kapsamında geliştirilen ilişkiler zamanla bir tür akrabalığa dönüşmüştür. Sanal akrabalıkların arkadaşlık ve dostluktan farkı ise literatürde şöyle belirtilmektedir:

“Kurumlaşarak belli normlar çerçevesine konulmuş olmaları ve bir kere kurulduklarında tarafları birbirine yakın yörelerde yaşadıkları sürece bağlamaları sanal akrabalıkları yakın dostluk ve arkadaşlık ve komşuluktan ayıran başlıca özelliklerdir”(Kudat 2004: 12).

1 Folklor Araştırmacısı: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü

Genel olarak dünyanın her yerinde ve Anadolu'da akrabalık üç türlü gerçekleşir;

1- Kan bağı ve buna bağlı olarak ortaya çıkan kan veya soy akrabalığı,

2- Evlilik bağı ve buna bağlılık yoluyla ortaya çıkan akrabalık,

3- Psikososyal, sosyo-ekonomik veya sosyokültürel bağlar ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sanal akrabalıklar (Maden 1991:101).

Antropoloji literatüründe sonradan kazanılan akrabalıklar "fictional kinship" veya "ritual kinship", dilimizde ise "sanal akrabalık" olarak bilinir. Aynı zamanda manevi akrabalık (Maden 1991), "sonradan kazanılan akrabalık" ya da "düzmece akrabalık" (Balaman 1982), "tasavvuri akrabalık" (Tezcan 1982), "takma akrabalık" (Kudat 2004) vb. kavramlarla da ifade edilmektedir. En çok bilinen sanal akrabalık türleri "kirvelik", "sütkardeşliği", "musahiplik" olarak sayılabilirken, bunlardan günümüzde neredeyse tamamen unutulmuş gibi görünen bir diğeri ise "ahret kardeşliği" dir.

Bunlardan yapı olarak birbirine en çok benzeyenler musahiplik ve ahret kardeşliğidir. Ale-vi-Bektaşî gruplarda mevcut olan musahiplik, yol arkadaşlığı ve yol kardeşliği anlamına gelmektedir. Arapça sohbet kökünden gelen "musahip" sözcüğü, birbiriyle yakın görüşen, bildik arkadaşlar anlamında kullanılmaktadır. Musahip sözcüğü ayrıca şu anlamları içermektedir;

1. Biriyle musahebe eden, sohbetinde bulunan, konuşan, arkadaş,
2. Büyük bir zatın yanında bulunarak, onu sözüyle sohbetiyle eğlendiren,
3. Padişahların hususi işlerinde bulunanlardan her biri (Devellioğlu 1999; 820).

Alevilik ve Bektaşîlik Terimleri Sözlüğünde ise musahip; ikrar verecek, nasip alacak erkek ve kadının (karı-koca) seçtiği kefil anlamında eş; yol arkadaşı, yol kardeşi olarak tarif edilmektedir(Korkmaz 2005: 481). Yine aynı sözlükte ahret kardeşi; "yol kardeşi, ikrar kardeşi, musahip" biçiminde yer almaktadır(Korkmaz 2005: 42).

Kan ve hısımlığın etkisinin bulunmadığı bu akrabalık türü, psikolojik, sosyal, ekonomik, dinsel vb. etkenlere bağlı olarak ortaya çıkmakta (Maden 1991:101) ve özellikle bireylerin tercihleri doğrultusunda duygusal bir bağlılıkla birbirlerini akraba olarak kabul edip buna uygun davranış kalıpları geliştirmeleri esasına dayanmaktadır².

Sanal akrabalık, tarafların kendilerinin kararıyla ve söz vermek suretiyle sonradan kazanılmış bir akrabalık türüdür. Birbirleriyle iyi anlaşan ve aralarında sevgi bağı bulunan kişiler, sanal akrabalıklar kurarak dostluklarını daha da pekiştirmiş olurlar. Sanal akrabalıklar sonradan kazanılmış olmasına rağmen görev ve sorumluluklar açısından gerçek akrabalıklardan farksızdır. Öte yandan sanal akrabalık türlerini "gerçek" akrabalıktan ayıran temel özellik ise "geçişli" olmamasıdır. Kan bağına dayalı olarak kurulan akrabalık türleri bütün aileyi kapsarken, sanal akrabalıklar genellikle diğer bireylere aktarılamazlar.

2 Ayşe Yıldırım-Avdo Karataş: Rüya Kardeşliği, Folklor Edebiyat, cilt 20, sayı 77, 2014/1, s. 44

Bir ömür boyu süren bu akrabalık türü, birbirine sorumluluk duymayı, yardım etmeyi, iyi ve kötü gününde yanında olmayı gerektirir. Sanal akrabalıklar aralarında kan bağı akrabalıklar bulunmayan kişilerle kurulur. Kişisel yakınlıklarla kurulan sanal akrabalıklar aracılığıyla sosyal çevre daha da genişlerken toplumsal dayanışma ruhu canlandırılmış olur.

Ahret kardeşliği Antropoloji Sözlüğü'nde "yaşlanmış kadınlar arasında öteki dünya inancına dayanarak kurulan dostluk/kardeşlik ilişkisi" şeklinde tanımlanmaktadır.³ Bu akrabalık biçimi, öte dünya anlayışına bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Bu dünyada nasıl ki, insanlara, akrabalara ve arkadaşlara ihtiyaç varsa, öte dünyada yaşanacak hayatta da arkadaşlara ihtiyaç duyulacaktır. Herkes öte dünyadaki arkadaşını bu dünyadan götürecektir. Bu dünyada birbirlerini ahretlik olarak seçen kişiler öte dünyada da birlikte olacaktır. Ahret kardeşiyle ilgili olarak "ahretlik", "kardeş", "olma kardeş" gibi adlar kullanılmaktadır. Ahret kardeşlerinin çocukları annelerinin ahret kardeşine "ahret anne" veya "ahret teyze" derler. Ahretlikler eğer varsa kendi kızlarının da birbirleriyle ahret kardeşi olmalarını sağlarlar(Balaman 1982: 82). Öz kardeşten daha değerli görülen ahret kardeşlerinin çocukları arasında evlenme yasağı vardır.

Dilimizde geçmişten günümüze gelen ve içinde bir biçimde "ahret" sözcüğünün bulunduğu bazı deyimler vardır. Bunlar:

Ahret Adamı: dünyayla ilgisini kesmiş, kendini ibadete veren kimse.

Ahret Akılı: gayb alemindeki şeyleri anlamayı sağlayan ve tarikat eğitiminden geçmiş kişinin zihninde beliren akıl; akl-ı maad.

Ahret suyu: Türkmen ölü kaldırma töreninde Hz Ali ile Fatma'dan kaldığına inanılan, ölü yıkandıktan sonra ölü yakınları tarafından dökülen bir tas su.

Anadolu'nun Bazı Yerlerindeki Ahret Kardeşliği Uygulamalarının Özellikleri:

Yaşlı kadınlar arasındaki ahret kardeşliği, belirli bir törenle yapılır. Ahret kardeşi olanlar kardeşliklerini tüm yakın uzak tanıdıklarına duyururlar. Böylece kim kimin ahret kardeşidir bilinir. İki yaşlı kadın ahret kardeşi olduktan sonra yakınlaşırlar, birbirlerine vasiyetlerini açıklarlar. Hangisi daha önce ölürse geride kalan yapılması gerekenler hakkında etrafı bilgilendirir.

Elazığ'ın Hal Köyü'nde birbirlerine yakın iki kadının ahretlik olabilmesi için dinsel bir tören düzenlenir. Bu tören sırasında öncelikle Kuran okunur, Kuran'ın üzerine konulan sudan her iki kadın da birer kez yudumladıktan sonra birbirlerine hediye verirler. Böylece ömür boyu süren ahret kardeşliği gerçekleşmiş olur(Erdentuğ 1956: 47).

İleri yaşlarda yapılan ahret kardeşliği uygulamasının aynı zamanda farklı yörelerden gelip bir süre bir arada yaşayan kadınlar arasında da yapılabildiği görülmektedir. Sivaslı bir kadınla Konyalı bir kadın, Ankara'da yaşayan oğullarının yanına geldiklerinde bir süre arkadaşlığı iletlettikten sonra ahret kardeşi olmak için birbirlerine söz vermişlerdir. Bundan sonra da sürekli olarak asıl yaşadıkları şehirde birbirlerini ziyaret etmişlerdir(Balaman 1982: 82).

3 Kudret Emiroğlu-Suavi Aydın: Antropoloji Sözlüğü. Bilim ve Sanat Yayınları, İstanbul 2009.

Ahret kardeşliği, tanım olarak her ne kadar yaşlı kadınlar arasında verilen söze dayalı bir akrabalık türü gibi görünse de, bunun farklı yaş grupları arasında hatta kadın ve erkek arasında yapılan türleri de bilinmektedir. Karadeniz Bölgesi'nde evli bir kadınla evli bir erkek de ahret kardeşi olabilir. Ahretlikler birbirlerine kardeş gibi davrandıklarından, bu durumda tarafların aileleri birbirlerini kıskanmaz. Erkeklerden birisi askere veya gurbete gittiği zaman ahretliği ona sahip çıkar, korur gözetir(Tezcan1982: 120).

Ahret kardeşliği adından da anlaşıldığı üzere ahrette, yani öldükten sonra sürececek arkadaşlığı anlatması nedeniyle daha çok belli bir yaşın üzerindeki kişiler arasında yapılan sözleşmeye dayalı bir arkadaşlığı ifade etmektedir. Oysaki genel kanının tersine ahret kardeşliği için belli bir yaş sınırı yoktur. Ahretlik olmak için en önemli şart kişilerin birbirlerine sevgi duymalarıdır. Balıkesir'de 3-4 yaşındaki çocuklar ailelerinin kararıyla ahret kardeşi olabilir. Hatta çocuklar doğmadan bile aileler arasında ahretlik olmalarına karar verilebilir(Duymaz-Ayaz 2013; 11). Kırklareli'nin bazı köylerinde sınıf arkadaşları olan iki erkek çocuk da sonradan ahretlik olabilir(Balaman 1982: 82).

Ahret kardeşi olabilmek için belli bir yaşın üzerinde ve evli olmak şartı aranmaz. Bunun en iyi örneği genç kızların ahret kardeşi olmalarıdır. Batı Anadolu'da yaşayan Gürcülerde ve Karadeniz Bölgesi'nde de genç kızlar arasında ahret kardeşliği olduğu bilinmektedir. Ankara ve köylerinde de komşu kızlarla erkekler arasında ahret kardeşliği yapılmakta olduğu kaynaklardan anlaşılmaktadır. Gaziantep'in Battal Köyü'nde yaşlı erkekler arasında da ahret kardeşliğinin olduğu bilinmektedir(İlbars 1975; 205). Küçük yaşlarda başlayan ahret kardeşliği evlendikten sonra da ölünceye kadar sürer(Berkes 1942: 151).

Trakya Bölgesine Özgü Ahret Kardeşliği Uygulamaları ve Evlenme Geleneklerine Yansımaları:

Trakya Bölgesi'nde ahret kardeşliği uygulaması genellikle bekar genç kızlar arasında mümkün olur. Bu çalışmamızı Tekirdağ İli/Saray İlçesi/Sefalan Mahallesi, Güngörmez Mahallesi, Muratlı İlçesi/Aydın Mahallesi, Marmaraeğlisi İlçesi/Çeşmeli Mahallesi, Hayrabolu İlçesi/ Subaşı ve Çerkezmüsellim Mahallelerinde, Merkez/Karacakılavuz Mahallesinde, Malkara İlçesi/Kozyörük ve Elmalı Mahallelerinde, Ergene İlçesi/Ahimehmet Mahallerinde; Kırklareli İli/Lüleburgaz İlçesi/Eskitaşı, Karamusul, Karahalil, Çengelli, Umurca, Sakızköy Mahallelerinde ve Pınarhisar İlçesi/Kaynarca Beldesi ve Poyralı Mahallesinde gerçekleştirdiğimiz alan araştırmaları sırasında elde ettiğimiz veriler doğrultusunda hazırladık. Araştırmanın yapıldığı yerlerde ahret kardeşliği uygulamasının tarihsel bir süreklilik içerisinde günümüze aktarıldığı anlaşılmaktadır. Şu anda yaşları 60-70 civarında olan belirli bir kuşaktaki kadınların neredeyse tamamının ahret kardeşi vardır. Genel kurala uygun olarak bölgede de ahret kardeşliği birbirini seven, birlikte olmaktan mutluluk duyan iki kız arasında yapılır. Geçmişte bu bağın ilk çocukluk zamanlarında kurulabilmesine ilişkin kaynak kişi anlatısı şöyledir:

"...ilkokula giderken işde yedi-sekiz yaşlarında hep beraber aynı sınıfta oturduk aynı okulda okuduk çok birbirimizi severdik onun için dedik ahretlik olalım...ama ölene kadar onunla ahret kaldık...o zaman biz çocukduk vay filan kişi aret olmuş biz de aret olalım derdik...o zaman vardı herkezin bi areti vardı..."(Tekirdağ/Hayrabolu/Subaşı Mahallesi).

Bir kızın isterse birden fazla ahret kardeşi olabilir. Evlenmeden önce genç kızlar arasında başlayan ahret kardeşliği daha sonra evlilikler yapıldıktan sonra da yapılmaya devam edebilir. Hatta evli kadınların eşleri de birbiriyle ahret kardeşi olabilir;

“...delikanlı kızdım, okula giderdik okulda olduk aret kardeş Necibe kardeşim Düriye kardeşim...çok Fatma kardeşim var aretlerim çok ama en samimi onlardı Fatma Düriye Necibe...ne bileyim olduk kardeş olalım dedik olduk...hiçbi şey yok sen bana kardeş de ben sana kardeş diyim, sen bana aret de ben sana aret diyim ani böyle yok, ama duayla birinle tutundum Zekeriyanın karyıyan...duayla tutundum, o Çorluda benim aretim duaylan mevlüt okundu ordan sonra arkadaştı onlar ikisi beylerimiz biz de aret olalım dedik, bi mevlit de...evlendekden sonra olduk, ordan mevlütde borça hazırladık kendimize bi elbiselik çember çorap yaptık bi borça mevlüt de olduktan sonra o bana verdi, ben ona verdim tokalaşdık sarmaşdık aret olduk...”(Tekirdağ/Ergene/Ahimehmet Mahallesi).

Ahret kardeşliği ömür boyu hiç bitmeden devam edecek bir bağı ifade eder. Ahret kardeşi biyolojik kardeş kadar önemlidir. Bu durum kaynak kişi anlatısında şöyle yer almaktadır:

“...ahret kardeşliği silinmez ölünceye kadar herkes birbirine en yakının oluyo...dünya yüzünde de öbür dünya yüzünde de bir kardeşin oluyo hem bu dünya hem öbür dünya için iki taraf...öbür dünyada da o senin kardeşin bu dünyada da o senin kardeşin...ahret kardeşi diğer kardeşlerle aynı değerdedir...”(Tekirdağ İli/Marmaraereğlisi/Çeşmeli Mahallesi).

“Arkadaşlık...ölünceye kadar devam eder...kardeş gibi bilirsin birbirini, zor gününde de iyi gününde de sürekli bi arada oluruz...kardeşden yakınız yani birbirimize acımızı da paylaşıyoruz, sevincimizi de paylaşıyoruz er şeyimizi yani...”(Tekirdağ İli/Saray İlçesi/Güngörmez Mahallesi).

Bir defa ahret kardeşi olamaya karar vermiş kişiler arasında yaşamları boyunca dargınlık veya küslük olmasına izin verilmez;

“Darılmak küsmek olmayacak fazla...Darılan darılabilir de darılmamak en doğru bi şey...Ha darılmamak iyi örebilmek en doğru bi şey, öteki türlü günah diyoz...Oluyo darılan da oluyo ayrılan da oldu ama çok seyrek...Kolay kolay bozulmaz...”(Tekirdağ İli/Muratlı/Aydın Mahallesi).

Eskiden beri ahretlik olmanın belli bir töreni vardır. İki kız kendi aralarında anlaşdıktan sonra ailelerini durumdan haberdar ederler. Aileler kızların arkadaşlığı için komşulara ve akrabalara haber vererek mevlit yapılacağını bildirirler. Bu mevlit ailelerden kimin evi uygunsa onun evinde yapılır. Bu mevlit törenine gelenler yanlarında mutlaka hediyeler getirirler. Tekirdağ İli/Saray İlçesi/Güngörmez Mahallesinde ahret mevlidi uygulaması mevcuttur:

“...aret mevlüdü okutulur tabi, ediye alınır, mevlüt okutulur bi da süregelen tabi arkadaşlığın devam etmesi için...”

Kızların aileleri de her iki kız için bohça içinde hediyeler hazırlar.⁴ Tekirdağ İli/Malkara İlçesi/Kozyörük Mahallesi'ndeki kaynak kişinin anlatımı da ahret kardeşliğinin karşılıklı bohça vererek yapıldığı yönündedir:

"İstedığımız zaman yaptılar bohçe mesela kardaş ya çok güzel anlaşıyoz, adi size kardaş boçası götürelim...(kardaşlık ve ahretlik) annemize götürüz evimize tanışmak için benim kardaşım deyi anamgil de çok güzel derler, güzel güzel geçinin derler sonra boça hazırlarız, çamaşır koyarız, şalvar, buliz, çorap her şey koyarız, ben kardaşıma götürüm kardaşım da bana getiri, getirdi kardaşım bana koymuş boçasına almış hısımini akrabasını getirdi...hayır hiçbi şey yok bizim zamanımızda hiçbi şeycik yokdu, sadece bohça sohbet..."

Tekirdağ İli/Muratlı ve Malkara İlçelerinde, birbirini seven ve iyi anlaşılan iki genç kız dua okutarak ahret kardeşi olurlar. Duanın okunmasının ardından birbirlerine aldıkları bohça içindeki hediyeleri verirler. Kimi zaman da düğünlerde ahret olunabilir. Tekirdağ İli/Hayrabolu İlçesi/Subaşı Mahallesi'nde bunun örnekleri görülmüştür:

"....şindi ahret mesela çok samimi kafa dengisin onunla anlaştığın için ahret olmağa karar verirsin ondan sonra bi pazara gidilir elbiselik alınır aynısını ikimize de ondan sonra dikdirilir bir kıyafet ayakkabı bir alınır, başörtü bir alınır, hepsi bir ondan sonra onları şey edersin bi de şeker alınır, bi tablaya koyulur, filancanın düğünü var o düğünde niyet edilir ahret olmaya, ondan sonra tablayı tutarsın, biri tutar önceden böyle şekerleri gider, arkadan da iki aret herkeze el öper, herkes tebrik eder onun ahretliğini ondan sonra bütün herkez onu bilir öyle ahret olduklarını iki samimi arkadaşın...."

Tekirdağ/Karacakılavuz Mahallesi'nde ahret olacak kişiler birbirlerine aldıkları yüzükleri takarlar ve böylece ahretlik olurlar.

Tekirdağ İli/Malkara İlçesi/Kozyörük Mahallesi'nde ise geçmişte yapılan, çocuklar arasındaki tören kısaca şöyle anlatılmaktadır:

"....nası kardaş olduk mesela o beni sevdi güzel anlaşıyoz er konuda uyum sağlıyoz birbirimize onnan kardaş...naptık büle küçük ellerimizi birbirimize tutuşturduk kardaş kardaş olsun mu olsun, beni bi ta daha unutmacan mı unutmacan yannı arete kadar kardaşız kardaşız artık deyip büle şehadet parmağını tükürüklersin ağzınla onun alına sürersin o da sana sürür üle kardaş olduk..."

Kırklareli İli/Pınarhisar İlçesi/Kaynarca Beldesi'nde de ahretlik uygulamasının ailelerin denetiminde ve mevlit okutulmak suretiyle yapıldığı anlatılmaktadır:

"...ahretlik doğduk büyüdük candan arkadaşım sora bize hoca yani şeyimizi aman nası diyim yani mevlüt okuyan hoca kadınıımız ahretimizi duaylan yaptı... evde mevlüt okunurken bize ahretlik etdi...on bir on iki yaşlarında vardım..."

Kırklareli/Lüleburgaz İlçesi/Karamusul Mahallesi'nde de ahretlik olmaya karar veren iki

4 İnsan ve Hayat, Aktüel Dergisi, Şubat 2016.

arkadaş için aileleri tarafından mevlit okutulur. Mevlidin ardından iki kız parmaklarını kanatır ve birbirlerinin parmağından kan emerler. Burada ahret kardeşliğinin anlamı aynı zamanda kan kardeşliğidir. Tekirdağ/Hayrabolu İlçesi/ Çerkezmüsellim Mahallesi'nde de ahret kardeşi olmak için önce kan kardeşi olmak gerekir:

*"E kan kardeşi aret oluyolar ya...Hangisini seviyorsun kan kardeş diyoruz. Kan kardeş eskiden parmağımızı bu serçe parmağımızı deliyoduk iğneyle kan sa-
lıyordu sen de deliyorsun ben senin kanını emiyorum sen de benim kanımı kan
kardeş diyolar ona...O zaman kan kardeş o yani, aret de diyoruz kan kardeşi diyo-
ruz...Tabii Pomakça biz aret diyoruz, Türkçesi kan kardeş diyolar..."*

Tekirdağ İli/Malkara İlçesi/Elmalı Mahallesi'nde de geçmişte kalan uygulamanın yine kan kardeşliğine dayandığı kaynak kişi tarafından belirtilmektedir:

*"...çok önceleri vardı o da yok şimdi...Aret oluyodular birbirlerinin kanlarına
bi şey yapıyodular ama ne yapıyodular kanlarını kesip birbirine mi değdiriyodu-
lar..."*

Tekirdağ İli/Muratlı İlçesi/Aydın Mahallesi'nde ise iki genç kızın ahret olması için aileleri tarafından ahret kınası yapılır. Bu uygulama kaynak kişi tarafından şöyle anlatılmaktadır;

*"Duası falan değil de önceden böyle toplanıp da aret kınası yapılırdı...Tabi
biz aret kınası yapmıştık...Hep öyle gene köyü çağırıyosun oyunlar ne evel tüm-
bek deniyodu tümbüldek mi denidi onu çalıp da gene toplanı oynanıdı aret kınası
yapılıdı...Heralde öyle toplanıp böyle bi adet vadı önce, şimdi bitdi o adetler, bizim
zamanımızda öyle kına yapılıdı aret kınası...Bütün köylü çağırılırdı galiba...Bütün
köylü çağırılırdı oynanıır eğlenilir, eğlenceydi..."*

Tekirdağ İli/Hayrabolu İlçesi/Subaşı Mahallesi'nde ise iki kardeş arasında küçük birer he-
diye vermek ahret kardeşliği için yeterli olmaktadır;

*"...ilkokula gi-
derken işde yedi-sekiz
yaşlarında hep beraber
aynı sınıfta oturduk
aynı okulda okuduk
çok birbirimizi severdik
onun için dedik ahretlik
olalım, birbirimize baş-
dan birer yüzük verdik
ondan sonra birer çem-
ber analarımız aldı ver-
dik öyle başka bi şey
yapmadık ama ölene
kadar onunlan ahret
kaldık..."*

Marmaraeğlisi/Çeşmeli Mahallesi'nde ise artık ileri yaşlarda olan ve evli olan kadınlar karar vererek ahret kardeşi olabilirler. Alevi-Bektaşlı topluluklarda iki kadının ahret kardeşi olmaya karar vermeleri halinde bunun baba tarafından bir törenle onaylanması gerekir. Bu durum ahret kardeşliğine daha fazla kesinlik kazandırır. Buna ilişkin kaynak kişi anlatısı şöyledir;

*“...cemlerde ahret kardeşi olduğun zaman o zaman daha bir örnek giyer-
sin daha yakınsın o zaman daha bilinçli olcaksın....cemde baba tarafından ahret
kardeşi olacak kadınların evli olmaları gerekir...ahret kardeşlerinin eşleri de birbir-
lerine kardeş olmuş olurlar...”*

Kırklareli İli/Kofçaz İlçesi/Malkoçlar Mahallesi'nde kadınlar arasında yapılan “ahret kardeşliği”nin iki türü vardır; sütkardeşleri arasında yapılan ahret kardeşliği ve evlendikten sonra gelinler arasında yapılan ahret kardeşliği. Buna ilişkin kaynak kişi anlatısı şöyledir:

*“Şindi biz küçükken senle ahret olcaz sen bana kıyafet alcaz ben sana
ahret olcaz, bi de süt ahretliği oluyo süt anne diyolar o da sen onun çocuğuna
yakın mesela senin kızın olcaz beni de onu emzirecen ondan süt anne deniyo ona
da....birbirimize urba aldık işde böyle giysi o bana aldı o bana ahret kınası oldu...
tabi öyle eskiden kızlar darbuka çalıp evin yanında çağrılır evin yanında lokma
yapılır ahret kınası olur sonra da senin olur başka kere de...çocuklar olursa onlar
da ahretlik oluyo... başkasıyla da olabilir, süt kardeşi oluyolar ahret oluyolar, gelin
ahreti de oluyo...gelin ahretim var benim...onla da işde böyle bi şey değişiyosun
sana gelin ahreti diye bi şalvarlık alıyo sen de ona alıyosun ahret düğününde boça
getiriyosun ona o da senin düğünün olurken sana boça getiriy o benden sona
evlendi ben de ona boça yaptım her şeyinle...o gelin areti oluyo öbür aretim kına
oluyo kızan kınası oluyo işde kızanken oluyo kız areti bu da gelin areti...ben şindi
ondan önce evlenirken o bize boça getiriyo çiçeğinle her şeyinle atletinle kılota
bana olarak getiriy ben de o benden sona evlenirse ben de onun düğününde ona
götürüyom...kızımın da areti olursa o da boça yapıyo çiçeğinle gidiyo götürüyo
areti evlenirken...”*

Ahret olmuş kişiler(kadınlar) birbirlerine isimlerini söylemezler, “kardeş” (Lüleburgaz/Karamusul Mahallesi), “ahretlik” (Lüleburgaz/Karahalil Mahallesi), “adaş” (Lüleburgaz/Çengelli Köyü) diye hitap ederler. Ahret kardeşleri her zaman aynı yaşta olmayabilirler. Ahret kardeşlerinden yaşça küçük olan büyük olana “ahret abla”, ahretin annesine ise “ahret anne” biçiminde hitap eder(Tekirdağ/Muratlı). Ahret kardeşlerinin çocukları annelerinin ahretliğine “ahret anne”, ahretlerin kız kardeşleri büyük olanlara “ahret abla”, ahretler birbirlerinin eşlerine “ahret aga” biçiminde hitap ederler(Tekirdağ/Ergene/Ahimehmet Mahallesi).

Ömür boyu sürececek ahret kardeşliğinin eski dönemlerde özellikle kış gecelerinde keten helvası yapılarak kutlandığı da olmuştur. İki genç kız bekar oldukları zaman ahretlik olmuşlarsa, bir tanesi evlenirken diğerine önemli görevler düşer. Eğer hala aynı yerde yaşıyorlarsa ahret kardeşleri düğün boyunca birbirlerine her türlü desteği verirler. Ahretlik kavramının var olduğu yerlerde ahretliklerle ilgili birtakım gelenekler de ortaya çıkmış ve günümüzde hala devam etmektedir. Tekirdağ ve Kırklareli’ de “ahret çiçeği” veya “ahret dalı” hazırlanması bunların en ba-

şında gelmektedir. Ahret kardeşlerinin geçmişte birbirlerine “kardaş” demeleri gibi “ahret dalına da eskiden “kardaş dalı” adı verilirdi. Kardaş dalı, erguvan ya da halk arasında yemişken olarak adlandırılan, çok çatallı ağaçların dallarına farklı hediyelerin asılmasıyla hazırlanırdı. Kardaş dalı önceleri hem gelin için hem damat için ayrı ayrı hazırlanırdı.⁵ Tekirdağ İli/Ergene İlçesi Ahimehmet mahallesinde görüşme yaptığımız kaynak kişi de “kardaş dalı” ifadesini kullanarak geleneği şöyle anlatmaktadır:

“...güvem çalisına kardaş dalı yaparlar...artıkın böyle meme onları şeker artık ne onu ne varsa hepsi küpülenir ona...aret yapar, sağdıç dediğimiz, getirir onu...damadın şeyi getirir, yanına gonuyo sağdıç gonuyo ya, o yapar getirir, ona atılan para onun olur, güveye atılan para güvenin olur, benim aretlerim de getirdiler bana kardaş dalı, sinilere koyarlar, getiriler aretlerim...cumartesi günü almaya giderler böyle dal toplamaya...kız tarafı erkek tarafı hepsi beraber, köy böyle toplanır ısım akraba konu komşu dışardan olanlar davullar çalar mesela Melek komşuya gidilir cumartesi günü çoçuğunkine gidilir, gelininkine gidilir, dallar toplanır cumartesi günü gelir, o akşamı yemek verilir dallar toplandı mı yemek verilir düğün olur o gece dakı olur...”

Şimdilerde tam düğün sırasında hazırlanan ahret çiçeği geçmişte ahret kardeşinin tam nişanlandığı zaman hazırlanmaya başlanırdı. Bir kızın nişanlandığı sıra ahret kardeşi bir çiçek diker ve ahretliğin düğününe kadar o çiçeği büyütürdü. Düğün zamanında ise çiçeği güzel bir saksıya aktarır; saksının etrafını da krep kumaşlarla veya renkli kağıtlarla süsleyerek almaya hazır hale getirirdi. Çiçek gelinin odasında durur; misafirler özellikle ona bakmaya gelirdi. Kimi zaman da ahret çiçeğinin mevsimin taze çiçeklerinden hazırlanması mümkün olabilirdi. Bu durum son zamanlarda değişiklik göstermektedir. Ahret çiçeği bir ağacın koparılan dalından olabildiği gibi yapma çiçekler de ahret dalı olarak hazırlanmaktadır.⁶

Tekirdağ/Sefalan Mahallesi’nde “ahret dalı” geleneğinden bu anlamda söz etmek gerekir. Gelinin “ahret”i (yöresel tabirle) gelin için bir ahret dalı hazırlar. Bunun için bir çam ağacı alınır ve çeşitli objelerle adeta bir Noel ağacı gibi süslenir. Erkek tarafı gelin alınmadan önce kız evine giderek ahret dalını çalgılar eşliğinde getirir ve geline verir. Ahret dalının yanı sıra gelinin ahretinin gelin için hazırladığı hediyeler de verilir.

Tekirdağ İli/Muratlı İlçesi/Aydın Mahallesi’nde eskiden beri devam eden ahret dalı hazırlama geleneği kaynak kişi tarafından şöyle anlatılmaktadır:

⁵ Tuncay BİLECEN-İbrahim DİZMAN: Aşrı Memleket Trakya’nın Renkli Dünyası.1. Baskı, İstanbul, 2017. İletişim Yayınları.

⁶ İnsan ve Hayat, Aktüel Dergisi, Şubat 2016.

“Evelileri aret oludu aret seçilidi aret dalı yapaladı... Ha...davullarla gidip onu aretten alını kız evine gelinidi yani ondan sonra kız alayla gidese beraber o da aret dalı da çam dalı...O süslenir, çam dalı süslenir areti süsler onu şey yapar gidip alınıdı...Düğününde davullarla oludu eveli düğünler davullarla gidip ondan toplanıp oynayarak gidip gelinidi o dalı alınıdı...Hıı onla da gödü tabi...Yapan yapar amma diyom ya bizim köyümüzde...Beş-on yıl önce bitti galiba...Baya bitti gibi... Kendisi süsler, sonra ona hediye verirler damat parayla satın alır...Para verir...Şeker çeşit çeşit şekerler, bebek asar bütün süs eşyaları ayna, tarak her şey asar ona misir patlağıynan da her yerini süsler, şeker dizer güzel süsler yani...Gofretler falan mesela...Yicek şeyler işde yicek şeyler süsler dalını...”

Tekirdağ İli/Marmaraeğlisi/Çeşmeli Köyü'nde de ahret çiçeği uygulamasının devam ettiği kaynak kişi anlatısından anlaşılmaktadır:

“...gelin alıcı evden çıkar, çıktığı zaman beraber aretin evine gider, aretin evinde bi dal yapar, o dalın içine öte beriler koyar öyle onu alır biraz orda oyun olur, tekrar o dalla gerisin geri evine gelir ve çıkar yani...onu gelinin areti hazırlar...gelin alma günü...aret çiçeği eğlenti olsun diye yapılır...Güncellerde olduğun zaman elbise alırsın kolaç yaparsın sen ona götürürsün o da sana getiriri...”

Tekirdağ'ın farklı yerlerinde de ahret dalı getirme geleneği aynı biçimde sürdürülmektedir.

Kırklareli İli/Lüleburgaz İlçesi'nde de iki ahret kardeşinin birbirine karşı en önemli görevlerinden birisi evlendikleri sırada bu ahret çiçeğini hazırlamaktır(Eskitaşlı Köyü), (Karamusul Köyü). Ahret çiçeği uygulaması kimi zaman “ahret çiçeği”(Lüleburgaz Merkez), (Umurca Köyü), (Sakızköy), (Çengelli Köyü) “şimşir”(Karamusul Mahallesi) gibi farklı adlarla anılır. Gelinin “aret”(ahret kardeşi) tarafından gelin için özel olarak hazırlanmış olan şimşir ağacı kız tarafından törenle gelinerek ahretin evinden alınır. Şimşir ağacının hazırlanmasına “şimşir telleme” adı verilir. Ahret çiçeği hazırlamak için genellikle şimşir ağacı kullanılır, bu sebeple aynı adla anıldığı da olur. Bu uygulama kaynak kişi tarafından şöyle anlatılmaktadır:

“Sabaleyin de düğün oluyo işde artığın düğün bitiyö ya o düğünün ikinci gecesi sabaleyin şimşir almaya gidiysin davullarlan elinde sini altında pismet(peksimet) üsdünde de hediyesi şimşir sahibine veriysin onu alıysin şimşiri oynayıp oynayıp alıp şimşiri getiriyisin... sen şimşir yapıysın ne istersen koycan üsdüne ipliknen ipliknen diziliyo artık ne meyva varsa dolu şekerler de

böyle böyle sarkıyo işde öyle şimşir oluyo aretin şimşiri...mevyve türü, şeker türü ne varsa şimdi küçük bebek oyuncaklar filan ne aklına gelirse öyle bi şeyler üsdüne de bi çember gibi grep deriz biz onu bağlayıp alır giderdi”(Karamusul Köyü).

Ahret kardeşi gelin olan kardeşi için şimşir ağacını hazırladığı gibi yanı sıra bir de bohça hazırlar(Lüleburgaz/Merkez), (Çengelli Köyü). Şimşir ağacı alındıktan sonra gelinin ahret kardeşine bunun karşılığında mutlaka bir hediye verilir. Bu, eskiden beri genellikle gelinin çeyizinden bir şey, bir elbiselik gibi hediyeler olabilirdi(Çengelli Mahallesi). Şu anda ise bir çiçekle birlikte altın da verilebilmektedir(Karamusul Mahallesi).

Ahret Çiçeği kimi zaman çam ağacından yapılırsa da adına yine şimşir denebilir(Umurca Köyü). Ahret dalı geleneğine ilişkin farklı bir yorum ise şöyledir:

“Aret çiçeği şöyle olur düğünde mesela evel yapılırdı hala bizim köyde belki de olur benim zamanımda vardı ondan sonra bir çam dalını kesersin bütün kuru sebzelerden onun dallarına asarsın yiyecekler artık yalancı memesine varınca koyarsın bunları bütün şeylerden onu süslersin bi de kırmızı grep koyarsın üsdüne ondan sonra vakdin varsa bi de küçük altın asarsın ondan sonra davullar o gün tabi düğünde davulları çala çala bütün toplaşırılar gelin tarafı gelinlen beraber gelirler şimşir almaya oynarız atlarız sıçrarız oyun yaparak gideriz şimşiri almaya oyun yaparak gine geliriz gelinin evine...geline veriyolar o şimşiri gelin de yanında yengesine veriyö bi arkadaşına yakınına veriyö taşımak için çocuk evine gidiyo gelinlen beraber...baya zaman gelinin evinde duruyo süslü halde masada duruyo... çok yakın arkadaşları, aretleri yani birkaç tane de şimşir olabiliyor çok yakınları da yapıyo...”(Umurca Mahallesi).

Aynı geleneğin damatlar için uygulanması da söz konusu olabilir. Çengelli Köyü’nde kına gecesinin olduğu gün akşamüzeri erkek tarafı damadın ahretliğine gider. Davul-zurna eşliğinde gelen konukları ahretlik karşılar. Gençler bir süre oyunlar oynayarak eğlendikten sonra ahretliğinin hazırladığı şimşir alınır ve ona da karşılığında bir hediye verilir (Kurtulmuş 2010: 30).

Lüleburgaz İlçesi genelinde yaygın olan ahret çiçeği geleneğinin uygulamasında bazı farklılıklar görülmektedir. Ahretlikler tarafından hazırlanan ahret çiçeği kimi zaman gelin alma gününde kimi zaman da kına gecesinin olduğu gün alınabilmektedir. Gelinin ahretinin evine çiçeği almak için davul-zurna eşliğinde kimi zaman kız tarafı kimi zaman da erkek tarafı gidebilmektedir. Bu konuyla ilgili olarak farklı kaynak kişi anlatıları mevcuttur.

Lüleburgaz/Karamusul Mahallesi’nde ise aynı geleneğe “şimşir getirme” adı verilir. Geçmiş dönemlerde özellikle şimşir ağacının bu iş için kullanılmasıyla bu isim kalmış olsa da, günümüzde bu gelenek herhangi bir ağaç dalının süslenmesiyle sürdürülmektedir. Ağacın dallarına ipler yardımıyla küçük oyuncaklar, şekerler, boncuklar bulunabilen tüm malzemeler asılarak süslenir. Kına gecesinin sabahında süslenmiş olan şimşir ve ahretinin hazırladığı diğer hediyeler alınarak geline getirilir.

Kırklareli Babaeski İlçesi/Karahalil Mahallesi’nde aynı uygulama “ahret çiçeği” biçiminde adlandırılır. Çiçekçiden alınan yapay çiçeğin dallarına çeşitli yiyecekler ve oyuncaklar asılarak

süslenir. Ahret çiçeği gelin gelmeden bir gün öncesinde akşamüzeri alınıp geline getirilir. Çiçekle birlikte bir kutu baklava veya çikolata ve bohça içerisinde hediyeler de gönderilir. Bu çiçeğin karşılığında gelin de ahretine bir hediye alır.

Kırklareli'nin bazı yerlerinde erkekler arasında da ahret kardeşliği olduğu bilinmektedir. Buna ilişkin kaynak kişi anlatısı şöyledir;

“Seçiyolar...vardı biz üç-beş tane arkadaşlık aynı emsal aynı mahallenin çocukları hep beraberdik arkadaşlık hatta sağ olanlar bugün bugün aynıdır...yok öyle törenle falan yok bizde...adaş diyoduk biz...”(Armağan Mahallesi).

“İlkokula gittiğimiz birinci sınıf zamanında...şimdi iyi anlaştığımız bi arkadaşlı ailelerimiz de dedelerimiz de ahretlikmişdi zaten dedelerimiz karar verdi o şekilde kurban yapıldı biz ahretlik olmak için, tabi ahretlik kurbanı yapıldı işde bugüne bugün ahretliğimiz devam ediyö... (evlenirken) katkı sağlamışdır bana ben de ona sağlamışımıdır...para olarak değil mesela hediyesini normal düğüne verdiği hediyein daha fazlasını verir, o gün düğün günü hiç benim yanımdan ayrılmaz, sürekli bana eşlik eder o şekildedir ahretlikler...”(Kofçaz İlçesi/Malkoçlar Mahallesi).

İki erkek arkadaş ahret kardeşi olmuşlarsa birbirlerine “ahretlik” (Malkoçlar Mahallesi), “sağdıç” (Malkoçlar Mahallesi) veya “adaş”(Kırklareli/Çengelli Mahallesi), (Armağan Mahallesi) diye hitap edebilirler. Kadınların birden çok ahret kardeşi olabilirken erkeklerde sadece bir tane ahret kardeşi olur. Kadınlar arasındaki ahret kardeşliğinde sağdıçlık görevi olmazken, erkek ahret kardeşleri birbirlerinin düğününde sağdıçlık görevini yerine getirir.

“...herkezin bi bayanların areti erkeklerin aretliği...ahretlik deriz, sağdıç da denebilir...evet sağdıçımız da oluyolar, sağdıçımız olurlar ha şimdi kültürlerde biraz yozlaşma oldu şimdi yağlık denirdi mesela takım elbisesini giyerdi damat yağlığını takar sağdıç da takar o gün mesela bütün misafirlerimizi beraber karşılız artık yani her türlü etkinliğimizi beraber yaparız o düğün günü süresince ta ki gerdeğe kadar sağdıç damadın yanından ayrılmaz, artık yozlaşmaya başladı tabi eskisi gibi değil ama...”(Kofçaz İlçesi/Malkoçlar Mahallesi).

Ahret çiçeği getirme adeti erkek ahretlikler arasında da yerine getirilir. Ahret dalı veya ahret çiçeği yöresel olarak bolluk ve bereketin simgesidir. Bu sebeple de çok değerlidir. Gelinler bu ağacı uzun süre hatıra olarak saklar.

Ahret kardeşliğinin bir ömür boyu kalıcı bir bağ olduğu, hatta ölüm sırasında bile belirli sorumlulukları kapsadığı(erkekler arasında) kaynak kişi anlatılarında yer almaktadır;

“...o ömrünün sonuna kadar bi tane olur...onun defininden sorumlusun sen...er ne kadar aile zaten o işi yapar sana kalmaz belki ama sen de en yakınından takip edersin onu, artık defnedilesiye kadar takip edersin, cenaze hazırlıklarından cenaze definlerinden sorumlusundur yani...”(Kırklareli/Kofçaz/Malkoçlar Mahallesi).

“...gider yardım ederim, okurum yasin okurum ona tebareke okurum, okuyum zaten aretimin annesine....ani öyle görevlerimiz var...”(Tekirdağ/Ergene/Ahi-mehmet Mahallesi).

SONUÇ

Ahret kardeşliği, sevgi bağıyla sonradan kurulan bir yakınlığı ifade etse de, her iki kişi için de bir ömür boyu süren hatta öldükten sonra da sürmesi beklenen yükümlülükleri ifade eder. Kan bağıyla sahip olunan kardeşlikten daha önemli görülür ve kimi zaman da asıl kardeşlerden daha çok sevilir. Bu sebeple ahret kardeşleri her zaman birbirlerini arar sorar, zor zamanlarında birbirlerinin yanında olurlar. Yaşayan kardeş önce ölenin vasiyetlerini yerine getirir, diğer akrabaların görevlerini yerine getirmesi konusunda öncü olur.

Ahret kardeşliğinin yalnız kadınlar arasında hatta yaşlı kadınlar arasında mevcut olduğuna ilişkin yaygın bir kanı vardır. Bu durum bir kaynakta şöyle ifade edilmektedir:

“Ahret kardeşliği olgusu, yalnız kadınlar arasında yaygındır. Erkekler arasında ahret kardeşliğine rastlanılmamasını, geleneksel yaşam biçiminde erkeklerin sosyal güvencelerinin kadınlardan daha çok olması, dul yaşlı erkeğin kendinden yaşça küçük de olsa bir kadınla evlenip yalnızlığını yenebilmesi ve erkeklerin genelde kadınlardan daha erken yaşta ölmelerine bağlayabiliriz”(Balaman 1982:82).

Ancak yapılan birçok çalışma içerisinde verilen örnekler ahret kardeşliği uygulamasının sadece kadınlar arasında olmadığı, bir kadınla bir erkeğin de ahret kardeşi olabileceği, iki erkek arasında da ahret kardeşliğinin olabileceğini ve bu uygulamanın çok erken yaşlarda başladığı yönündedir. Bazı yerlerde anne babalarının kararıyla çocuklar daha doğmadan ahret kardeşi olabilmektedir.

Anadolu genelinde eskiden beri daha çok yaşlı kadınlar arasında yapıldığı bilinen ahret kardeşliği konusunda, Trakya Bölgesi'nde durum farklıdır. Burada özellikle çocuk yaştaki kızların ve genç kızların ailelerinin de onayıyla ahret kardeşi oldukları görülmektedir. Öte yandan ahret kardeşliği, sadece kadınlar arasında değil erkekler arasında da yapılabilmektedir. İki genç kız arasında sadece sevgiye dayalı olarak kurulan bu bağ, (Tekirdağ ve Kırklareli İllerinin çalışma yapılan yerlerinde) bir ömür boyu, onlar evlendiklerinde ve kendi ailelerini kurduklarında da sürmektedir.

İki ahret kardeşinin eşleri ve çocukları arasında da bu bağın devam ettiğini söylemek mümkündür. Hakiki kardeş kadar yakın olan ahret kardeşlerinin çocukları arasında evlenme yasağı ortaya çıkmaktadır ve bu yasak yedi kuşak boyunca devam etmektedir. Ahreti olan bir kadının çocuğu annesinin ahretine “ahret anne”, onun eşine ise “ahret baba” demektedir. Bu akrabalık terimlerinin varlığı da sadece iki kişi arasında değil, iki aile arasında ortaya çıkan bağın ne kadar güçlü olduğunu göstermektedir. Sanal akrabalıklarla ilgili yapılan çalışmalar, bu tür akrabalıklarda gerçek akrabalıklarda olan geçişlilik özelliğinin olmadığını göstermiştir. Oysaki Trakya Bölgesindeki ahret kardeşliği uygulamalarında bu kuralın kısmen bozulduğu görülmektedir.

Ahret kardeşliği uygulamasına ilişkin olarak tespit edilen törenleriyle ahret kınası, ahret mevliidi vb., süt kardeşleri arasında yapılanı ve kan kardeşliğiyle birlikte yapılanı olmak üzere, ahret çiçeği ve ahret bohçası gibi uygulamalarıyla, evlenme ve ölüm aşamalarında taraflara yüklenen sorumluluklarla, ahret kardeşlerinin aileleri içerisinde ortaya çıkan akrabalık terimleriyle "ahret kardeşliği" uygulamasının Trakya Bölgesi'nde başlı başına bir kültür unsuru olarak yaşatıldığını söylemek mümkündür.

İki ahret kardeşi genç kız birbirlerine karşı ömür boyunca sorumluluk hissetmektedir. Bu sorumluluğun en iyi hissedildiği zaman ise, diğer ahretin evlendiği zaman olmaktadır. Ahret kardeşleri eğer yakındalarsa birbirlerinin düşününe hem maddi hem de manevi anlamda katkıda bulunurlar. Bir ahret kardeşi, erkek kardeşinin düşününde sağdııcı olarak destek vermektedir. Ayrıca ahret kardeşi için düşününde bir ahret çiçeği hazırlamalıdır. Önceleri ahret kardeşinin nişanlandığında bir çiçek ekerek onu büyüten ve ahret kardeşine süsleyerek götürme biçiminde olan gelenek, günümüzde yapay bir çiçeğin esprili objelerle süslenerek geline götürülmesi biçimini almış durumdadır. Genç kızlar arasında ahret kardeşi edinme uygulaması son zamanlarda oldukça azalmış durumdadır. Ahret çiçeği hazırlama geleneği ise ahret kardeşi olsun olmasın halen devam etmektedir. Günümüzde bize ahret kardeşliğini en fazla hatırlatan bu gelenek düşünlere renk katmaya devam etmektedir. Yörede hala ahret dalına büyük önem verilmekte düşünlerden sonra da uzun süre saklanmaktadır. Ahret dalını bir nevi hayat ağacı gibi görmek mümkündür. Yeni kurulacak aileye bolluğu bereketi ve üretkenliği götürmesi dileklerini yansıtır gibidir.

Ahret kardeşliği artık günümüzde terk edilen uygulamalardan birisidir. Gençliğinde ahret kardeşleri olan kişiler çoktan ölüp gitmişlerdir. Günümüzde genç kızların veya genç erkeklerin ahretlik edinmeleri mümkün olamamaktadır. Bu güzel dostluk öyküsü eski dönemlerde arkadaşlıkların ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Ahretlik uygulamasının günümüzde sürmemesinin en önemli nedeni günümüzün değişen koşullarında insanların arkadaşlıklara bakış açısının değişmiş olmasıdır. Yaşantımızın tüm alanlarında olduğu gibi dostluk da hızlıca yaşanıp çabuk tüketilen bir kavram haline gelmiştir.

KAYNAKÇA

- BALAMAN, Doç. Dr. Ali Rıza: Sosyal Antropolojik Yaklaşımla Akrabalık Evlilik ve Türleri. İleri Kitap Yayın ve Dağıtım Koll. Şti., İzmir 1982.
- BERKES, Niyazi: *Bazı Ankara Köyleri Üzerinde Bir Araştırma*. Ankara, 1942. A.Ü. DTCF Yayını.
- BİLECEN, Tuncay-DİZMAN, İbrahim: Trakyanın Renkli Dünyası Aşrı memleket. İletişim Yayınları, 2017, İstanbul.
- DEVELİOĞLU, Ferit: Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat. 16. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara, 1999.
- DUYMAZ, Ali/AYAZ Berna: "Balıkesir Yöresinde Kan bağı ve Evlilik Dışı Akrabalık İlişkilerinde Ant". Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi. Yıl V, Sayı 2, Temmuz 2013.
- EMİROĞLU, Kudret-AYDIN Suavi: Antropoloji Sözlüğü. Bilim ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2009.
- ERDENTUĞ, Nermin: *Hal Köyü'nün Etnolojik Tetkiki*. Ankara, 1956. A.Ü. DTCF Yayını.
- İLBARS, Zafer: "Aile, Akrabalık İlişkileri ve Değişmeler Üzerine Bir Araştırma". Antropoloji Dergisi, 7. Sayı, Ankara 1975, A.Ü. DTCF Yayını.
- KORKMAZ, Esat: Alevilik ve Bektaşilik Terimleri Sözlüğü. Anahtar Kitaplar, İstanbul, 2005.
- KUDAT, Ayşe: Kirvelik sanal Akrabalığın Dünü ve Bugünü. Ütopya Yayınları, 1. Baskı, 2004, Ankara.
- KURTULMUŞ, Zekeriya: Kırklareli Folkloru. Kırklareli Valiliği Yayınları, Kırklareli, 2010.
- MADEN, Ahmet: Türkiye'de Akrabalık İlişkileri ve Türleri.
- Türk Aile Ansiklopedisi içinde. C. 1, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu
- Yayınları, 1991, s. 96-108.
- TEZCAN, Mahmut: "Tasavvuri Akrabalık ve Ülkemizdeki Uygulama". Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1982.
- YILDIRIM, Ayşe-KARATAŞ Avdo: "Rüya kardeşliği". Folklor Edebiyat Dergisi, Cilt 20, Sayı 77, 2014/1, s.44.